

چهار گفتار

در تبیین زمینه‌ها، علل، و آثار حادثه‌ی عاشورا

حضرت آیت‌الله العظمی سیدعلی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
رهبر معظم انقلاب اسلامی

مجلس شورای اسلامی ایران

سرشناسه: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران ۱۳۱۸ -
عنوان و نام پدیدآور: چهار گفتار (در تبیین زمینه‌ها، علل، و آثار حادثه‌ی عاشورا) / [گردآورنده]
مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله العظمی
خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
مشخصات نشر: تهران: انتشارات انقلاب اسلامی (وابسته به مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی
انقلاب اسلامی)، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهری: ۱۳۲ ص.
قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۵۱-۵۵-۰
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
موضوع: حادثه‌ی، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - نظریه دوازدهی عاشورا
موضوع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - پیله‌ها و سخنرانی‌ها
موضوع: عاشورا
شماره افزوده: مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت
آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
شماره افزوده: مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی
روشنایی کنگره: ۱۳۹۰: ۱۰۹-۱۶۹۲/۲ DSR
دوره‌بندی: دینی، ۹۵۳۱۰۸۲۲
شماره ثبت‌نویسی: ۲۹۳۶۱۵۳

دفتر استفتاءات مجلس شورای اسلامی

چهار گفتار

در تبیین زمینه‌ها، علل، و آثار حادثه‌ی عاشورا
حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
رهبر معظم انقلاب اسلامی

ناشر: انتشارات انقلاب اسلامی
(وابسته به مؤسسه‌ی پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی)
شمارگان: ۱۰۰۰۰

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۱
۶۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۹۵۱-۵۵-۰

نشانی: تهران، خیابان جمهوری اسلامی، خیابان دانشگاه جنوبی، کوچه‌ی عطارد، شماره‌ی ۷

تلفن: ۶۶۲۱۰۶۴۹ - - تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۹۵۵۹۳۷۲۲ - ۶۶۴۸۳۹۷۵

تهران، صندوق پستی: ۶۱۳ - ۱۳۱۸۵ - پست الکترونیکی: Book@khamenei.ir

درباره‌ی کتاب

کتابی که پیش رو دارید شامل چهار سخنرانی حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، رهبر معظم انقلاب اسلامی است که با توجه به موضوع مشترک تمامی آنها یعنی تبیین و تحلیل زمینه‌ها و عوامل مؤثر در بروز حادثه‌ی عاشورای سال شصت و یک هجری قمری در کربلا اینک به صورت مجموعه منتشر می‌گردد.

گفتار اوّل در ۱۳۷۱/۴/۲۲ مصادف با سالروز شهادت امام سجاد علیه السلام و در جمع فرماندهان گردانها و گروهانها و دسته‌های عاشورایی نیروهای مقاومت بسیج سراسر کشور ایران ایراد شده و با توجه به موضوع درسها و عبرتهای عاشورا، مسئله‌ی عبرتهای عاشورا مورد تشریح قرار گرفته است.

گفتار دوّم در ۱۳۷۴/۳/۱۹ مصادف با سالروز عاشورای حسینی در قالب خطبه‌ی اوّل نماز جمعه‌ی تهران ایراد شده و هدف اصلی پیام امام حسین علیه السلام مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است.

گفتار سوّم در ۱۳۷۵/۳/۲۰ در دیدار فرماندهان لشکر ۲۷ حضرت محمد رسول الله صلی الله علیه و آله بیان شده و با توجه به تأکید قرآن کریم بر لزوم عبرت‌گیری از تاریخ، موضوع دلایل انحراف جامعه‌ی اسلامی پس از پنجاه سال از بعثت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مورد بحث قرار گرفته است.

گفتار چهارم در محرم ۱۳۷۷/۲/۱۸ در قالب خطبه‌ی اول نماز جمعه‌ی تهران ایراد شده و با اشاره به گفتار اول، موضوع عبرت‌های عاشورا مجدداً با وسعت بیشتر مورد بررسی قرار گرفته است.

در تمامی گفتارهای چهارگانه هدف از این مباحث توجه دادن جامعه‌ی اسلامی به عوامل بروز انحراف جامعه‌ی صدر اسلام به منظور جلوگیری از تکرار فاجعه‌ی عاشورا در دوران معاصر است.

مؤسسه‌ی فرهنگی پژوهشی انقلاب اسلامی به دلیل اهمیت موضوع و محتوای این چهار سخنرانی، اینک متن کامل آنها را در قالب کتاب حاضر در اختیار محققین و پژوهشگران و عموم مردم انقلابی قرار می‌دهد.

همچنین توجه خوانندگان محترم را به این نکته جلب می‌کند که در دو گفتار از کتاب حاضر اشاراتی به مسایل روز مشاهده می‌شود که دلیل آن اولاً زمان، مکان و ترکیب حاضران در سخنرانی بوده، خصوصاً در خطبه‌های نماز جمعه که معمولاً به مسایل روز اشاره می‌شود. ثانیاً علاوه بر سیره‌ی عملی معظم‌له - که عیناً مورد عنایت و عمل امام خمینی بنیانگذار جمهوری اسلامی نیز بوده - در حمایت از عموم دستگاه‌ها و نهادهای دولتی و انقلابی کشور خصوصاً قوه‌ی مجریه که وظیفه‌ی سنگین امور اجرایی کشور را برعهده دارد، جلوگیری از تحریف و استفاده‌های خاص برخی جریانات سیاسی برای تقلیل دادن محتوا و اهداف این بیانات به مسایل روز و رقابت‌های سیاسی رایج در هر دوره، را می‌توان جهت اصلی اشارات مختصر به شخصیت‌ها و مسئولین مملکتی در این بیانات دانست.

مؤسسه‌ی پژوهشی انقلاب اسلامی

مقدمه

در آستانه‌ی محرم انقلاب و محرم امام حسین علیه السلام که یکی از محصولات آن نهضت، نظام جمهوری اسلامی است، قرار داریم. محرم دوران انقلاب، با محرمهای قبل از انقلاب، متفاوت است. این محرمها، محرمهایی است که در آن، معنا و روح و جهتگیری، واضح و محسوس است. ما نتایج محرم را در زندگی خود می‌بینیم. حکومت و حاکمیت و اعلای کلمه‌ی اسلام و ایجاد امید به برکت اسلام در دل مستضعفان عالم، آثار محرم است.

وجود مقدس سیدالشهداء علیه السلام، اگر چه بیشتر با بعد جهاد و شهادت معروف شده، لیکن آن بزرگوار در حقیقت مظهر انسان کامل و عین خالص و مخلص و مخلص برای خداست. اساساً جهاد واقعی و شهادت در راه خدا، جز با مقدمه‌ای از همین اخلاصها و توجه‌ها و جز با حرکت به سمت «انقطاع الی الله» حاصل نمی‌شود.

برجستگی وجود اباعبدالله علیه السلام دارای ابعاد است که هر کدام از این ابعاد هم بحث و توضیح و تبیین فراوانی به دنبال دارد؛ ولی اگر دو، سه صفت برجسته را در میان همه‌ی این برجستگیها اسم بیاوریم، یکی از آنها «اخلاص» است؛ یعنی رعایت کردن وظیفه‌ی خدایی و دخالت ندادن منافع شخصی و گروهی و انگیزه‌های مادی در کار. صفت برجسته‌ی دیگر

«اعتماد به خدا» است.

خصوصیت سوم، شناختن «موقع» است. امام حسین علیه السلام در فهم «موقع» اشتباه نکرد. در قبل از حادثه‌ی کربلا، ده سال امامت و مسؤولیت با او بود. آن حضرت در مدینه مشغول کارهای دیگری بود و کار کربلایی نمی‌کرد؛ اما به مجرد این که فرصت به او اجازه داد که آن کار مهم را انجام دهد، فرصت را شناخت و آن را چسبید؛ موقع را شناخت و آن را از دست نداد. این سه خصوصیت، تعیین کننده است. در تمام ادوار نیز همین طور است.

ماجرای حسین بن علی علیه السلام، حقیقتاً موتور حرکت قرون اسلامی در جهت تحکیم صحیح اسلامی بوده است. هر آزادیخواه و هر مجاهد فی سبیل الله و هر کسی که می‌خواسته است در میدان خطر وارد بشود، از آن ماجرا مایه گرفته و آن را پستوانه‌ی روحی و معنوی خود قرار داده است.

امام حسین را فقط به جنگ روز عاشورا نباید شناخت؛ آن یک بخش از جهاد امام حسین است. به تبیین او امر به معروف او، نهی از منکر او، توضیح مسائل گوناگون در همان منی و عرفات، خطاب به علما، خطاب به نجیبان - حضرت بیانات عجیبی دارد که در کتابها ثبت و ضبط است - بعد هم در راه به سمت کربلا، هم در خود عرصه‌ی کربلا و میدان کربلا، باید شناخت. در خود عرصه‌ی کربلا حضرت اهل تبیین بودند، می‌رفتند، صحبت می‌کردند. حالا میدان جنگ است، منتظرند خون هم را بزنند، اما از هر فرصتی این بزرگوار استفاده می‌کردند که بروند با آنها صحبت بکنند، بلکه بتوانند آنها را بیدار کنند. البته بعضی خواب بودند، بیدار شدند؛ بعضی خودشان را به خواب زده بودند و آخر هم بیدار نشدند. آنهایی که خودشان را به خواب می‌زنند، بیدار کردن آنها مشکل است، گاهی اوقات غیر ممکن است.

در زندگی حسین بن علی علیه السلام، یک نقطه‌ی برجسته، مثل قلعه‌ای که همه‌ی دامنه‌ها را تحت الشعاع خود قرار می‌دهد، وجود دارد و آن عاشورا است.

این حادثه‌ی عظیم؛ یعنی حادثه‌ی عاشورا، از دو جهت قابل تأمل و تدبّر است. غالباً یکی از این دو جهت، مورد توجه قرار می‌گیرد.

جهت اول، درسهای عاشورا است. عاشورا پیامها و درسهایی دارد. عاشورا درس می‌دهد که برای حفظ دین، باید فداکاری کرد. درس می‌دهد که در راه قرآن، از همه چیز باید گذشت. درس می‌دهد که در میدان نبرد حق و باطل، کوچک و بزرگ، زن و مرد، پیر و جوان، شریف و ضعیف و امام و رعیت با هم در یک صف قرار می‌گیرند. درس می‌دهد که جبهه‌ی دشمن با همه‌ی تواناییهای ظاهری، بسیار آسیب‌پذیر است؛ همچنان که جبهه‌ی بنی‌امیه، به وسیله‌ی کاروان اسیران عاشورا، در کوفه آسیب دید، در شام آسیب دید، در مدینه آسیب دید و بالاخره هم این ماجرا، به فتنای جبهه‌ی سفیانی منتهی شد. درس می‌دهد که در ماجرای دفاع از دین، از همه چیز بیشتر، برای انسان، بصیرت لازم است. بی‌بصیرتها فریب می‌خورند. بی‌بصیرتها در جبهه‌ی باطل قرار می‌گیرند؛ بدون این که خود بدانند. همچنان که در جبهه‌ی ابن‌زیاد، کسانی بودند که از فساد و فجّار نبودند، ولی از بی‌بصیرتها بودند. اینها درسهای عاشورا است. البته همین درسها کافی است که یک ملت را، از ذلت به عزّت برساند. همین درسها می‌تواند جبهه‌ی کفر و استکبار را شکست دهد. درسهای زندگی‌سازی است.

جهت دوم عبرتهای عاشورا است. غیر از درس، عاشورا یک صحنه‌ی عبرت است. انسان باید به این صحنه نگاه کند تا عبرت بگیرد. یعنی خود را با آن وضعیّت مقایسه کند و بفهمد در چه حال و در چه وضعیتی است؛ چه چیزی او را تهدید می‌کند؛ چه چیزی برای او لازم است؟ این را می‌گویند «عبرت».

عبرت آن است که انسان نگاه کند و ببیند چطور شد حسین بن علی علیه‌السلام - همان کودکی که جلو چشم مردم، آن همه مورد تجلیل پیغمبر بود و پیغمبر درباره‌ی او فرموده بود: «سید شباب اهل الجنة»؛ سرور جوانان بهشت - بعد از گذشت نیم قرن از زمان پیغمبر، با آن وضع فجیع کشته شد؟! چطور شد که این امت، حسین بن علی را جلو چشم کسانی از همان نسلی که دیده بودند که او بر دوش پیغمبر سوار می‌شد و این حرفها را از زبان پیغمبر درباره‌ی او شنیده بودند، با آن وضع فجیع کشتند؟!

اگر چه در باب محرم و عاشورا و آثار این پدیده‌ی عظیم، صحبتها و افادات ارزشمندی شده است لکن هر چه زمان می‌گذرد، احساس می‌شود که چهره‌ی بی‌زوال این خورشید منور - که می‌شود آن را به «خورشید شهادت»، «خورشید جهاد مظلومانه و غریبانه» تعبیر کرد که به‌وسیله‌ی حسین بن علی علیه‌السلام و یارانش برافروخته شد - بیشتر آشکار می‌گردد و برکات عاشورا بیشتر معلوم می‌شود.

نام حسین بن علی علیه‌السلام، نام عجیبی است. خصوصیت اسم آن امام در بین مسلمین با معرفت، این است که دلها را مثل مغناطیس و کهربا به خود جذب می‌کند. البته در بین مسلمین کسانی هستند که این حالت را ندارند و در حقیقت، از معرفت به امام حسین بی‌بهره‌اند. از طرفی کسانی هم هستند که جزو شیعیان این خانواده محسوب نمی‌شوند؛ اما در میان آنها بسیاری هستند که اسم حسین علیه‌السلام، اشکشان را جاری می‌سازد و دلشان را منقلب می‌کند. خدای متعال، در نام امام حسین اثری قرار داده است که وقتی اسم او آورده شود، بر دل و جان ما ملت ایران و دیگر ملت‌های شیعه، یک حالت معنوی حاکم می‌شود. این، آن معنای عاطفی آن ذات و وجود مقدس است.

از جنبه‌ی معارف نیز، آن بزرگوار و این اسم شریف - که اشاره به آن مسمای عظیم‌القدر است - همین گونه است. عزیزترین معارف و راقیترین مطالب معرفتی، در کلمات این بزرگوار است. دعای امام حسین در روز عرفه حقیقتاً مثل زبور اهل بیت، پر از نغمه‌های شیوا و عشق و شور معرفتی است. دعای عجیب و شریف عرفه و کلمات این بزرگوار در حوال و حوش عاشورا و خطبه‌هایش در غیر عاشورا، معنا و روح عجیبی دارد و بحر و تجاری از معارف عالی و رفیق و حقایق ملکوتی است که در آثار اهل بیت علیه‌السلام کم نظیر است.

از جنبه‌ی تاریخی هم، این نام و خصوصیت و شخصیت، یک مقطع تاریخی و یک کتاب تاریخ است. البته، به معنای تاریخ ساده و گزاره‌ی ماقع نیست؛ بلکه به معنای تفسیر و تبیین تاریخ و درس حقایق تاریخی است.

امروز بیش از پنج قرن و ده قرن پیش، حسین بن علی در دنیا شناخته شده است. امروز وضع به گونه‌ای است که متفکران و روشنفکران و آنهایی که بی‌غرضند، وقتی به تاریخ اسلام بر می‌خورند و ماجرای امام حسین را می‌بینند، احساس خضوع می‌کنند. آنهایی که از اسلام سر در نمی‌آورند، اما مفاهیم آزادی، عدالت، عزت، اعتلاء و ارزشهای والای انسانی را می‌فهمند، با این دید نگاه می‌کنند و امام حسین، امام آنها در آزادیخواهی، در عدالت‌طلبی، در مبارزه با بدیها و زشتیها و در مبارزه با جهل و زبونی انسان است.

اینها درس است؛ همان درسهای ماندگار تاریخ، همان چیزهایی که امروز و فردا بشریت به آنها نیازمند است. تا وقتی که خودخواهیهای انسان بر او حاکم است، هرچه قدرت اجراییش بالاتر باشد، خطرناکتر است؛ تا وقتی که هواهای نفسانی بر انسان غالب است و تا وقتی انسان همه چیز را برای خود می‌خواهد، هرچه قدرتش بیشتر است، خطرناکتر و سبتر و درنده‌تر است. نمونه‌هایش را در دنیا می‌بینید هنر اسلام همین است که به کسانی اجازه می‌دهد از نردبان قدرت بالا روند که توانسته باشند لااقل در بعضی از این مراحل امتحان داده و قبول شده باشند. شرطی که اسلام برای مسؤولیتها می‌گذارد، خارج شدن از بسیاری از این هواها و هوسهاست. وقتی بی‌تقوایی بر انسانی حاکم شد، هرچه قدرت او بیشتر باشد، خطرش برای بشریت بیشتر است. وقتی اختیار فشردن تکمیل بمب اتم در دست شخصی باشد که نه جان انسانها و نه حقوق ملتها برایش مهم است و نه اجتناب از شهوات نفسانی برای او یک امتیاز و ارزش محسوب می‌شود، برای بشریت خطرناک است. این کسانی که امروز در دنیا از نیروی اتم و سلاحهای مرگبار برخوردارند، باید بر نفس و احساسات خود غلبه داشته و مسلط باشند که متأسفانه این‌طور نیست. اسلام این مسائل را تبلیغ می‌کند و علت دشمنی قدرتمندان با اسلام هم همین است.

ماجرای عاشورا هم درس است؛ درس اقدام و نهراسیدن از خطرات و وارد شدن در میدان‌های بزرگ. آن تجربه با آن خصوصیات و با آن دشواری، از عهده‌ی حسین بن علی علیه‌السلام بر می‌آید؛ از عهده‌ی دیگری بر نمی‌آید و

بر نمی آید؛ لیکن در دامنه‌ی آن قلّه‌ی بلند و رفیع، کارهای زیاد و نقش‌های گوناگونی هست که من و شما می‌توانیم انجام بدهیم.

گذر زمان، حوادث را لحظه به لحظه از انسان دورتر می‌کند. بعضی از حوادث فراموش می‌شوند، مثل یک موج ضعیفی که از انداختن یک سنگی در یک استخر آبی به وجود می‌آید - موجی هست، اما هر چه می‌گذرد، لحظه به لحظه ضعیف‌تر می‌شود و دقیقه‌ای نمی‌گذرد که دیگر خبری از آن موج نیست - لکن بعضی از حوادث نقطه‌ای عکسند و گذر زمان آنها را ضعیف و کم‌رنگ نمی‌کند، بلکه برجسته‌تر می‌کند. یک نمونه‌ی آن، حادثه‌ی عاشورا است.

در روز عاشورا کسی نفهمید چه اتفاق افتاد. عظمت آن حادثه، عظمت جهاد جگرگواهی پیغمبر و یاران و نزدیکانش و همچنین عظمت فاجعه‌ی کشته شدن فرزندان و نوادگان پیغمبر بر کسی روشن نبود. اکثر کسانی که آن‌جا بودند هم نفهمیدند. آنهایی که در جبهه‌ی دشمن بودند، آن‌قدر مست و آن‌قدر غافل و آن‌قدر از خود بیگانه بودند که نفهمیدند چه اتفاقی افتاد! مستان عالم، مستان غرور و شهوت و غضب و مستان حیوانیت، نمی‌فهمند در عالم انسانیت چه دارد اتفاق می‌افتد؛ اما هر روزی که از روز عاشورا جلوتر رفتیم - روز دوازدهم در کوفه، چند هفته بعد در شام، چند هفته بعد در مدینه و اندکی بعد در همه‌ی دنیای اسلام - این حادثه به سرعت برق، عظمت و اهمیت خودش را نشان داد. هنوز دو سال از این حادثه نگذشته بود که آن طغیانگر فرعون‌ی که عامل این حادثه بود از روی زمین برافتاد و نابود شد و چند سالی بیش نگذشته بود که آن خانواده نابود شدند. خانواده‌ی دیگری از بنی‌امیه سر کار آمدند؛ چند ده سالی نگذشت که آن خانواده هم مضمحل و نابود شدند. دنیای اسلام روز به روز به مکتب اهل بیت نزدیکتر. دل‌بسته‌تر و مشتاق‌تر شد و این حادثه توانست پایه‌های عقیده‌ی اسلامی و مکتب اسلام را در طول تاریخ استوار کند. اگر حادثه‌ی کربلا نبود، ما امروز از مبانی و اصول اسلام هم چندان خبری نمی‌داشتیم و شاید فقط نامی از اسلام به گوش ما می‌خورد. این خون مقدس و این حادثه‌ی بزرگ، نه فقط

کوچک نشد، کمرنگ نشد، ضعیف نشد، بلکه روز به روز قوی‌تر و برجسته‌تر و اثرگذارتر شد؛ این یک نمونه‌ی برجسته است.

اگر این حقیقت، به وسیله‌ی کسانی که امروز در قبال شهیدان مسؤولیت دارند، زنده بماند، حفظ و تقدیس گردد و بزرگ نگاه داشته شود، همیشه تاریخ آینده‌ی ما، از این ایثار بزرگی که آنان کردند، بهره خواهد برد. همچنان که تاریخ بشریت، هنوز از خون به ناحق ریخته‌ی سرور شهیدان تاریخ، حضرت ابی‌عبدالله‌الحسین علیه‌السلام بهره می‌برد؛ چون کسانی که وارث آن خون بودند، مدبرانه‌ترین و شیواترین روشها را برای زنده نگهداشتن این خون به کار بردند.

گاهی رنج و زحمات زنده نگهداشتن خون شهید، از خود شهادت کمتر نیست.

و من الله التوفیق

فهرست مطالب

۱۹	گفتار اول
۱۹	درسهای عاشورا؛ فداکاری؛ آسیب‌پذیری جامعه‌ی
۲۰	عبرت‌های عاشورا؛ انحطاط جامعه‌ی اسلامی در طول پنجاه سال
۲۳	عامل انحطاط جامعه‌ی اسلامی؛ دور شدن از ذکر و دعا
۲۵	دنیای امروز؛ دنیای ترجیح مادیات بر معنویات
۲۶	هشدار نسبت به عواقب از دست دادن روحیه‌ی بسیجی و
۲۶	تفاوت سازندگی و مادیگری
۲۹	تهاجم، شیخون و قتل عام فرهنگی دشمن علیه جوانان ایرانی
۳۰	برتری امر به معروف و نهی از منکر نسبت به جهاد
۳۱	هدف دشمن از شایعه‌پراکنی
۳۳	گفتار دوم
۳۴	وجود بیش از یکصد درس در بیانات و مجاهدت امام حسین(ع)
۳۴	درس اصلی در حرکت و قیام امام حسین(ع)
۳۵	بررسی دیدگاه‌های مختلف در تبیین فلسفه‌ی حرکت و قیام امام حسین(ع)
۳۶	خطا هدف و نتیجه؛ عامل خطای تحلیل‌های یک جانبه در معرفی
۳۷	هدف امام حسین(ع)؛ انجام یک واجب عظیم دینی
۴۰	دو نوع انحراف محتمل در جامعه‌ی اسلامی
۴۰	شدت انحراف جامعه و حکومت اسلامی
۴۳	تفاوت موقعیت امام حسن(ع) و امام حسین(ع) از نظر امکان گسترش پیام

- تکرار ماجرای قیام امام حسین(ع) در ابعاد کوچکتر ۴۴
- قیام امام حسین(ع): مصداق بزرگ فریضه‌ی امر به معروف و نهی از منکر ۴۶
- مبانی و شواهد تحلیل هدف امام حسین(ع) از بیانات آن حضرت ۴۶
- روش امام حسین(ع): راه زنده برای همه‌ی ملتها در همه‌ی عصرها ۵۲
- استفاده‌ی امام خمینی(ره) از درس‌های نهضت حسینی ۵۲
- بررسی داستان تمثیلی از مثنوی مولوی در نشان دادن راه نجات ۵۲
- بن‌ظیر بودن حادثه‌ی عاشورا در تمام تاریخ بشر ۵۵
- ذکر مصیبت حضرت علی‌اکبر(ع) از کتاب لہوف سید بن طاووس ۵۵
- گفتار سوم** ۶۳
- اهمیت و هنک جہاد در اسلام ۶۳
- لزوم عبرت‌گیری از تاریخ صدر اسلام ۶۵
- هشدار درباره‌ی لزوم جدگیری از تکرار فاجعه‌ی عاشورا در آینده ۶۶
- نقش خواص در جبهه‌های حق و باطل ۷۰
- دنیادوستی خواص، زمینه‌ساز به مسلخ رفتن حسین بن علی‌ها در تاریخ ۷۳
- دو گروه خواص طرفدار حق ۷۳
- خداوند متعال صاحب و خونخواه خون امام علی(ع) و امام حسین(ع) ۷۷
- شرایط و انتخاب دشوار امام حسن(ع) ۷۸
- برتری ارزش زنده ماندن نسبت به کشته شدن در دوران امام حسن(ع) ۷۹
- مقایسه‌ی وضعیت و عملکرد امام حسین(ع) و عبدالله بن زبیر ۷۹
- کثرت دل‌سپردگان به دنیا در میان خواص دعوت‌کننده امام حسین(ع) ۸۱
- عملکرد منفی شریح قاضی در شهادت هانی ۸۴
- تصمیم و تشخیص دیر هنگام: علت تأثیر اندک قیام توأبین ۸۵
- نمونه‌ای از نقش خواص در تاریخ معاصر ۸۶
- گفتار چهارم** ۹۳
- سه بحث عمده پیرامون عاشورا ۹۴
- سخنرانی حضرت زینب(س) در بازار کوفه درباره‌ی ارتجاع و عقبگرد است ۹۵
- درک عظمت حادثه‌ی عاشورا با تحلیل سه دوره از زندگی امام حسین(ع) ۹۶
- امام حسین(ع) در دوران حیات پیامبر اکرم(ص) ۹۷
- امام حسین(ع) در دوران بعد از وفات پیامبر اکرم(ص) تا ۹۸
- امام حسین(ع) در دوران پس از شهادت حضرت علی(ع) ۹۹
- چهار محور اصلی نظام تأسیسی پیامبر اکرم(ص) ۱۰۰

- تحلیل تغییرات فردی و اجتماعی با بررسی آیه‌ی مبارک‌هی سوره‌ی فاتحه..... ۱۰۳
- وضعیت و عملکرد نمونه‌هایی از خواص در ماجرای عاشورا..... ۱۰۵
۱. سعید بن عاص..... ۱۰۶
۲. ابوموسی اشعری..... ۱۰۷
۳. سعد بن ابی وقاص..... ۱۰۹
- ماجرای خربه خمس غنائم توسط مروان بن حکم..... ۱۱۰
- ماجرای تبدیل خلافت به پادشاهی در دوران ولید بن عقبه..... ۱۱۰
- به مقام عالم دینی رسیدن کعب الاحبارها در جامعه‌ی منحل شده..... ۱۱۲
- نمونه‌ای از انحراف عوام بر اثر بی‌بصیرتی و غفلت و دنیادوستی خواص..... ۱۱۳
- تفاوت دنیاطلبی و سازندگی..... ۱۱۴
- جهاد و حماسه‌ی عاشقان: دو روی سکه‌ی عاشورا..... ۱۱۶
- ذکر مصیبت حضرت فاطمه‌بن‌الحسن (ع) بر اساس کتاب لیهوف سید بن طاووس..... ۱۱۷
- ذکر مصیبت علی اکبر (ع)..... ۱۲۰
- شبهات به پیامبر اکرم (ص): راز محبت خاص امام حسین (ع) به علی اکبر (ع)..... ۱۳۱
- نجات تاریخ توسط امام حسین (ع): حضرت زینب (س) و اصحاب عاشورا..... ۱۳۲
- نمایه‌ها..... ۱۳۵